

Paasi lubjakivikarjäär

KAEVANDAMISJÄÄTMEKAVA

1. JÄÄTMEKAVA VAJADUS

Kaevandamisjäätmekava koostamise aluseks on Jäätmeseaduse (*JäätS*) § 42¹ (RT I, 21.12.2019, 6) ja selle koostamisel on lähtutud keskkonnaministri 09.11.2010. a määrusest nr 56 “Kaevandamisjäätmete käitlemise kord¹” (RT I, 19.12.2015, 6).

2. TEGEVUSKOHT

Taotletav Paasi lubjakivikarjäär pindalaga 58,22 ha (sh mäeeraldise pindala 51,36 ha) paikneb Lääne-Virumaal Haljala vallas Paasi külas, riigile kuuluval maaüksusel Loobu metskond 400 (tunnus: 88702:001:0196), mille valitseja on Keskkonnaministeerium ja volitatud asutus Maa-amet. Maakasutuselt on ~55% alast metsamaa, 31% looduslik rohumaa ja 14% haritav maa. Lähimad suuremad asulad on Võsu ja Haljala alevikud, mis jäävad taotletavast alast 11 km kaugusele vastavalt loodesse ja kagusse.

Lõunas külneb taotletav ala Lahemetsa maaüksusega (tunnus: 19101:001:0348), läänes Väravmetsa (tunnus: 88702:001:0442) ja Sikkani (88702:001:1013) maaüksustega. Põhja pool on külgnemine Roda (tunnus: 88702:001:0273) ja Roopa (tunnus: 88702:002:0274) ning kirdes Värava (tunnus: 88702:001:0441) katastriüksustega. Ida poole jäävad Reservi (tunnus: 88702:002:0227) ja Pärnamäe (tunnus: 88702:001:1140) maaüksused ning tunnuseta ala, millel kulgeb juurdepääsutee Potsu–Vihula maanteelt (nr 17184) Pärnamäe kinnistule. Riigimaantee jääb taotletava mäeeraldise põhjatipust ca 350 m kaugusele.

3. TEGEVUSE KIRJELDUS

Enne kaevandamise alustamist tuleb eemaldada alal kasvavad puud, juurida kännud ning koorida katend mahus ~211 tuh m³ (sh muld 139 tuh m³). Puud ja juuritud kännud realiseeritakse vahetult peale nende eemaldamist kütte- ja hakkepuiduna. Kattekiht on õhuke (maksimaalselt 0,5 m), millest keskmiselt 10 cm moodustab rähkne moreen. Katend eemaldatakse buldooseri ja/või ekskavaatoriga ning paigutatakse mäeeraldise serva 3–4 m kõrgustesse puistangutesse, mis stabiilsuse tagamiseks silutakse. Katendit on hiljem võimalik kasutada karjääri korrastamisel (eeldatavalt seisab puistangutes kauem kui kolm aastat).

Kasuliku kihi keskmine paksus on 5,1 m, mis kaevandatakse ühe astanguga. Kaevandamise muudab keerulisemaks asjaolu, et 2/3 varust paikneb allpool põhjaveetasel. Kaevandatav kiht tuleb kuivendada. Selleks paigaldatakse karjääri põhja pumpla, millest suunatakse karjääri kogunenud sademe ja põhjavesi settebasseini, kus see puhastatakse heljumist. Pärast seda juhitakse puhastunud vesi suublasse, milleks on edelas paiknev maaparandussüsteemi eesvool.

Mäetööde põhiprotsessiks on tootsa kihindi kobestamine lõhkamise abil ning kobestatud mäemassi töötlemine purustus-sorteerimissõlmes. Kaemis purustatakse ja sorteeritakse (sõelutakse) karjääri territooriumile paigaldatud mobiilse purustus-sorteerimissõlme abil. Tarbimiseks ettevalmistatud toodangu ladustamine kuhilatesse (või vahetult tellijate kalluritele) ja kuhilatest kalluritele toimub kopplaaduri abil.

4. KAEVANDAMISJÄÄTMED

JäätS § 7¹ lõike 1 kohaselt loetakse kaevandamisjäätmeteks jäätmed, mis on tekkinud maavarade uuringute, maavarade kaevandamise, rikastamise ja ladustamise ning kaevandamise töö tulemusena. Sellekohaselt võib mäeeraldisel kirjeldatud tegevuse tulemusel kaevandamisjäätmeteks kvalifitseerida kooritud katendit (kasvukiht ja moreen) koguses 211 tuh m³ (ca 295 tuh t). Katend on võrdsustatav saastumata pinnasega, sest kaevandataval alal ei ole fikseeritud jääkreostust ning JäätS § 1 lõike 3³ kohaselt on saastumata pinnas seaduse tähenduses pinnas, mis eemaldatakse kaevandamise käigus maapinna ülemisest kihist ja mida ei loeta saastunuks vastavalt Eesti või Euroopa Liidu õigusaktidele.

Maavara kaevandamisel ja töötlemisel jäätmeid ei teki, sest kogu toodang realiseeritakse.

Katend (kasvukiht ja moreen) on käsitletav püsijäätmetena, sest materjal on inertne, ei lagune ega lahustu looduslikus keskkonnas, keskkonnale ohtlike ainete sisaldus ei ületa nendes looduslikku fooni ning need ei sütti ise ega põle. Samuti ei ole katend biolagundatav ega mõjuta ebasoodsalt muid sellega kokkupuutesse sattuvaid aineid viisil, mis põhjustaks keskkonna saastumist või kahju inimese tervisele. Katendi leostuvus veekeskkonnas, ohtlike ainete sisaldus ning nõrgvee ökotoksilisus ei põhjusta täiendavat keskkonnakoormust, seda eriti põhja- ja pinnavee kvaliteedinõudeid silmas pidades (JäätS § 4).

Vastavalt JäätS § 2 lõike 4 alusel kehtestatud valitsuse määrusele (Jäätmete, sealhulgas ohtlike jäätmete nimistu), võib katendi (kasvukiht ja moreen) liigitada jäätmeks koodiga 01 01 02 (mittemaaksete maavarade kaevandamisjäätmed).

5. JÄÄTMEHOIDLA

Jäätmeseaduse § 35² kohaselt loetakse jäätmehoidlaks iga ehitist või ala, mida kasutatakse tahkel, vedelal, lahuse või suspensiooni kujul olevate kaevandamisjäätmete kogumiseks või ladestamiseks, sh ka rohkem kui kolmeks aastaks saastumata pinnase ladestamise ala. Seega tuleb mäeeraldise teenindusmaale moodustatud katendipuistangute alust ala käsitleda kui jäätmehoidlat, kui materjal seisab seal üle kolme aasta. See ala vastab jäätmeseaduse § 35² kohaselt B-kategooria jäätmehoidlale, kuna ei esine seaduse lõikes 5 (A kategooria jäätmehoidla määramine) loetletud asjaolusid. Välistatud on jäätmehoidlast õhku või vette eralduvate saasteainete teke ja levik, sest tegemist on saastumata ja inertse materjaliga. Samuti on välistatud jäätmehoidlast tuule- ja vee-erosiooni mõjul materjali laialikandumise oht, sest puistangud haljastuvad paari kuu jooksul rohttaimedega. Puistangute pealispind on silutud, et tagada nende stabiilsus.

Tulenevalt jäätmeseaduse § 1 lõikest 3² ei ole B-kategooria jäätmehoidla käitlemiseks vaja jäätmeluba (jäätmeseadus § 73 lõige 2 punkt 8) ning selle suhtes ei rakendata jäätmehoidla sulgemise nõudeid.

Katend kasutatakse ära korrastamisel – katend laotatakse korrastatud karjääri nõlvadele. Katendit, mida ei vajata korrastamiseks, võib võõrandada maapõueseaduse § 99 alusel.

Koostaja: Tõnis Kattel, OÜ J.Viru Markseideribüroo, 27.01.2021